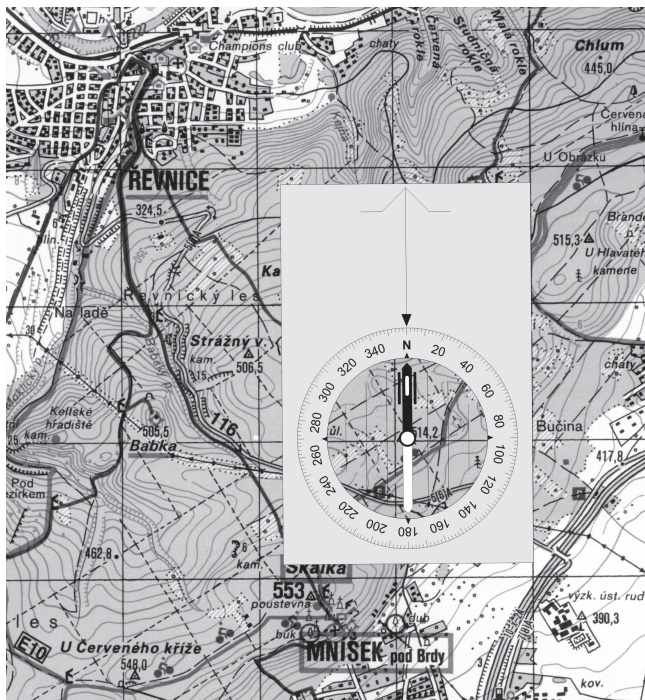

Zorientování mapy

V případech, kdy je nutné podrobně srovnat krajinu s mapou je dobré mapu zorientovat, to znamená natočit mapu tak, aby sever na mapě byl totožný se severem skutečným. Na většině map je sever „nahore“, k severu mapě jsme otočeni když mapu normálně čteme. Není-li tomu tak, měli bychom na mapě najít šipku nebo směrovou růžici vyznačující sever. Takovéto mapy také mívají čtvercovou síť orientovanou podle světo-vých st. U map, které nemají sever nahore, postupujeme obdobně jako u normálních, až na to, že místo okraje mapy a čas ním rovnoběžných použijeme nějakou jinou linii, mířící severu k jihu. Dále se budu zabývat jen mapami se severem nahore. Jak tedy postupovat u běžné mapy se severem u horního okraje? K levému či pravému okraji mapy, nebo čáře s nimi rovnoběžné, přiložíme buzolu t

aby směřovala na sever mapy, na buzole nastavíme 0° a otáčíme mapou s buzolou u kraje, dokud střelka nebude mířit na sever na stupnici (a dostane se mezi světélkující čárky 0° označující). Toto je přesný postup, kterého se nemusíme vždy držet, většinou stačí nějak přiložit buzolu k mapě, nic nenastavovat mapou otáčet, dokud střelka nebude mířit i k „severu na mapě“.

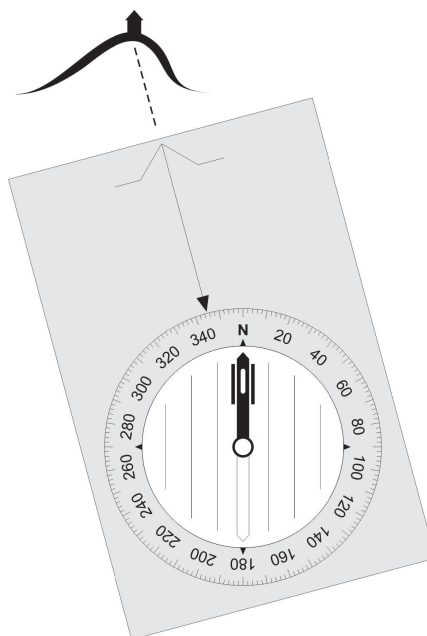
Mapu je také možné zorientovat bez buzoly podle výrazného orientačního bodu tak, že mapou otáčíme dokud spojnice na mapě od našeho stanoviště k vybranému orientačnímu bodu nemíří na tento bod ve skutečnosti.

Když máme mapu zorientovanou, směry od našeho stanoviště k dalším bodům na mapě míří k těmto bodům ve skutečnosti. V drsné přírodě se to hodí například k pojmenování okolních kopců při pikniku s výhledem, jinak je zorientovaná mapa neocenitelnou pomůckou při hledání cesty v neznámém terénu. Dokonce i při orientačním běhu se spíše než měření azimutů používá srovnání skutečnosti se zorientovanou mapou.

Měření azimutu na mapě

Buzolu přiložíme na mapu tak, aby její hrana spojovala místa, mezi kterými azimut měříme, a aby šipka pravítka buzoly mířila správným směrem (třeba ve směru pochodu, chystáme-li se podle azimutu jít). Kolečko stupnice natočíme tak, aby sever na stupnici mířil na sever na mapě. Většina buzol má na spod straně kompasu se stupnicí čáry ve směru sever – jih. Přesně buzolu nastavíme tak, aby tyto čáry byly rovnoběžné se severojižními čarami čtvercové sítě na mapě. Při měření na mapě nemusí být mapa zorientovaná, nezajímá nás tedy skutečný sever, a proto nepoužíváme střelku.

Měření azimutu ve skutečnosti

stupnicí tak, aby strelka mířila na 0° na stupnici Azimut potom odečter na stupnici v bodě vyznačeném na pravítku Při měření musí být buzola ve vodorovné poloze, aby se strelka mohla bez problémů otáčet. U pravitkové buzoly nelze zároveň mířit buzolou na cíl a sledovat strelku a na stupnici, je třeba střídat pohled na cíl a na buzolu

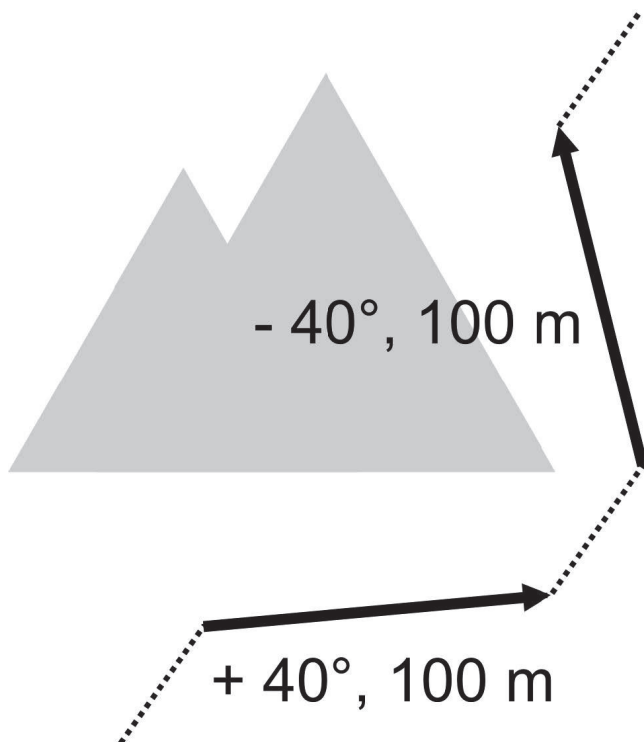
měření tedy není moc přesné. Tento problém eliminují

částečně buzoly se zrcátkem, úplně buzoly prizmatické.

Určení směru ve skutečnosti podle azimutu

Na stupnici nastavíme požadovaný azimut a buzolou otáčíme, dokud strelka nemíří na 0° na stupnici. Pravítko buzoly potom ukazuje požadovaný směr.

Pochod podle azimutu

Postupujeme tak, že určíme směr podle azimutu (viz výše) a vybereme si v tomto směru orientační bod, který bude celé trasy k němu viditelný. Když k němu dojdeme, zaměříme další bod a tak dále... Rozhodně se podle azimutu nechodí tak, že bychom drželi buzolu v ruce a při chůzi se snažili udržet správný směr, alespoň za dobré viditelnosti ne. Ve tmě či mlze nám nic jiného nezbyvá, když to není zrovna přesné.

Co dělat, když při pochodu podle azimutu narazíme na překážku, kterou není možné přejít? Obejdeme ji, a buzola nám pomůže vrátit se zpět na původní trasu. Ve vhodné vzdálenosti před překážkou změním azimut tak, abych se překážce vyhnuli – například o +40°. Vyrazíme tímto novým směrem a měříme vzdálenost, kterou jsme tímto směrem ušli. Když se ocitneme vedle překážky,

pokračujeme dál podle původního azimutu. Za překážkou se na původní trasu vrátíme tak, že ujdeme odměřenou vzdálenost o azimut opravený opačně, v našem případě tedy o -40°. Měli bychom se tak ocitnout zpět na původní trase. Jak to vypadá napoví obrázek.

Zaměření vlastní pozice pomocí buzoly

Pomocí mapy a buzoly můžeme dokonce zjistit svoji polohu. Tato metoda je použitelná jen v případě, že přibližně víme, kde jsme, a podaří se nám identifikovat alespoň dva orientační body v dohledu i na mapě. Změříme ve skutečnosti azimuty těchto bodů (měly by na sebe být pokud možno kolmé) do mapy je přeneseme jako přímky procházející těmito orientačními body na mapě. Průsečík těchto přímek je pak místo, kde se nacházíme.

Podobnou metodu můžeme použít i v případě, že jeden rozměr je daný jinak: například jdeme po cestě které máme v určitém místě odbočit. Na mapě si zjistíme azimut od místa odbočení k výraznému orientačnímu bodu (zase pokud možno ve směru kolmém k cestě) a z cesty odbočíme ve chvíli, kdy se tento bod ocitne právě v na mapě změřeném azimutu.